

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΚΡΑΒΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ, ΑΝΑΛΥΤΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

“ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΟΛΩΝ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΧΘΟΥΝ ΟΙ ΑΝΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ,,

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΑΡΑΚΗ
dkontarakis@e-typos.com

Την πεποίθηση ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα συνεχίσει να αγοράζει ελληνικά ομόλογα και μετά τη λήξη του έκτακτου προγράμματος εκφράζει ο οικονομολόγος και αναλυτής διεθνών αγορών **Κωνσταντίνος Γκράβας**. Αλλωστε, όπως τονίζει, αποτελεί κοινό συμφέρον όλων να αποφευχθεί οποιαδήποτε νέα αναταραχή στις διεθνείς αγορές. Στο νέο του βιβλίο «Κεντρικές τράπεζες» (εκδόσεις Παπαδόπουλος), που συνυπογράφει με τον **Σπύρο Βλιάμο**, εξηγεί τον ρόλο των κεντρικών τραπεζών στην καλή λειτουργία του οικονομικού συστήματος.

■ Σε μια εποχή που «το απροσδόκητο συμβαίνει πάντοτε», όπως γράφετε, πώς μπορούν οι κεντρικές τράπεζες να διασφαλίσουν τη νομισματική ειρήνη χωρίς να απειληθεί η κοινωνική συνοχή;

Το απροσδόκητο συνέβη το 2008, όχι μόνο για την Ευρώπη, αλλά για ολόκληρο τον κόσμο. Η ιστορία πήρε μια ξαφνική στροφή και αυτό κλόνισε μακροχρόνιες πεποιθήσεις, καθώς οι ακαδημαϊκοί και οι υπεύθυνοι χάραξης νομισματικής πολιτικής έπρεπε να προσαρμόσουν τη σκέψη και τη συμπεριφορά τους στα νέα δεδομένα. Οι κεντρικές τράπεζες πέτυχαν να αποφύγουν τα χειρότερα για την παγκόσμια οικονομία και το διεθνές νομισματικό στερέωμα. Ταυτόχρονα, έγιναν οι κεντρικοί παίκτες στο διεθνές οικονομικό σύστημα. Η πρωτοφανής και σφοδρή διαταραχή που προκάλεσε η πανδημία Covid-19 στην παγκόσμια οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα, πλήττοντας τόσο την πλευρά της προσφοράς όσο και εκείνη της ζήτησης, οδήγησε σε συντονισμένη αντίδραση όχι μόνο της νομισματικής πολιτικής -με την εκ νέου ενεργοποίηση ειδικών και εκτεταμένων προγραμμάτων αγοράς τίτλων ύψους μερικών ακόμα τρισεκατομμυρίων νομισματικών μονάδων από τις μεγάλες κεντρικές τράπεζες- αλλά και της δημοσιονομικής πολιτικής, αυτήν τη φορά και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιστορικά, η επιδίωξη της νομισματικής ειρήνης, μέσα από τις θεσμικές

λειτουργίες και ενέργειες των κεντρικών τραπεζών κατά τις δεκαετίες που μελετώνται στο βιβλίο, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως διαρκής διεργασία, με θετικές επιπτώσεις ως προς την εύρυθμη λειτουργία του διεθνούς νομισματικού συστήματος. Το μόνο βέβαιο -εν μέσω της κατά Κείνς «ριζικής αβεβαιότητας»- είναι ότι το απροσδόκητο θα συμβεί ξανά σε κάποιο σημείο. Η ιστορία δεν τελειώνει. Σε αυτό το πλαίσιο, η διασφάλιση της νομισματικής ειρήνης στη σύγχρονη περίοδο είναι, κατά τη γνώμη μου, αναπόσπαστο μέρος του ευρύτερου κοινωνικού συμβολαίου που απαιτούν οι καιροί.

■ Είναι τα πρόσωπα που κάνουν τις πολιτικές ή οι πολιτικές που κάνουν τα πρόσωπα; Στο τέλος του χρόνου αποχωρεί ο πρόεδρος της Μπύντεσμανκ, Γενς Βάιντμαν, ο οποίος κρατούσε σκληρή στάση απέναντι στη νομισματική χαλάρωση. Τι σημαίνει αυτό για τις θέσεις της Γερμανικής Κεντρικής Τράπεζας;

Σημαντικό ρόλο στην οικονομική ιστορία διαδραματίζουν όχι μόνον οι θεσμοί, στην περίπτωση μας οι κεντρικές τράπεζες, αλλά και τα πρόσωπα, δηλαδή οι κεντρικοί τραπεζίτες ως προσωπικότητες. Οι άνθρωποι διοικούν τους θεσμούς, χαράσσουν τις πολιτικές. Και οι πολιτικές εντάσσονται στο πλαίσιο που υπαγορεύουν οι συνθήκες, οι νόμοι και τα καταστατικά κείμενα. Επομένως, πρέπει πάντοτε να έχουμε στο μυαλό μας ότι υπάρχει διαρκής αλληλεπίδραση ανάμεσα στους θεσμούς και τον αν-

θρώπινο παράγοντα. Σε ό,τι αφορά την αποχώρηση του Γενς Βάιντμαν, εκτιμώ ότι δεν θα έχει τόσο μεγάλο αντίκτυπο στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Οπως, εκ του αποτελέσματος, δεν είχε τεράστια επιρροή στις αποφάσεις που ελήφθησαν στο παρελθόν. Στην κορύφωση της κρίσης του ευρώ πριν από περίπου εννέα χρόνια, ήταν ο Μάριο Ντράγκι εκείνος που, κρατώντας ως τότε επικεφαλής της ΕΚΤ το τιμόνι της κεντρικής τράπεζας όλων των κρατών-μελών της ευρωζώνης, διεμήνυε στις διεθνείς αγορές ότι «το ευρώ είναι μη αναστρέψιμο» και στο πλαίσιο της εντολής που έχει η ΕΚΤ από τις Ευρωπαϊκές Συνθήκες «είναι έτοιμη να κάνει οτιδήποτε χρειαστεί για να διαφυλάξει το ευρώ». Σφράγισε, έτσι, τη νομισματική ειρήνη στην ευρωζώνη. Και, βέβαια, επί των ημερών των δύο προσώπων, η ΕΚΤ άρχισε, τον Μάρτιο του 2015, το Πρόγραμμα Αγοράς Τίτλων, ένα -προυμενών των αναλογιών- γενναίο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης που χορήγησε, μέχρι τη λήξη του, τον Δεκέμβριο του 2018, συνολική ρευστότητα ύψους 2,6 τρισεκατομμυρίων ευρώ στο Ευρωσύστημα.

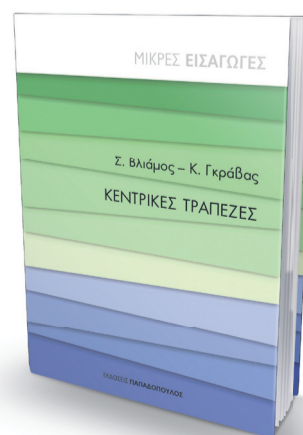
■ Το έκτακτο πρόγραμμα αγοράς ομολόγων της ΕΚΤ μπορεί να λήξει ακόμα και νωρίτερα από τον Μάρτιο εξαιτίας των πληθωριστικών πιέσεων. Αυτό σημαίνει για την Ελλάδα αυξημένο κόστος δανεισμού. Ποια εναλλακτική υπάρχει;

Συμμερίζομαι απολύτως την αισιοδοξία του διοικητή της Τραπεζής της Ελλάδος, Γιάννη Στουρνάρα, ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα συνεχίσει να αγοράζει ελληνικά ομόλογα και μετά τη λήξη του έκτακτου προγράμματος αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω της πανδημίας (PEPP), επιβραβεύοντας ουσιαστικά την πολύ σημαντική πρόοδο της ελληνικής οικονομίας, πρόδος η οποία επιτεύχθηκε, μάλιστα, εν μέσω της πρωτόγνωρης αυτής κρίσης. Η ομαλή μετάβαση της νομισματικής πολιτικής στις εθνικές οικονομίες των κρατών-μελών του ευρώ συνιστά μείζονα στόχευση της ΕΚΤ και είναι κοινό συμφέρον όλων να αποφευχθεί οποιαδήποτε αναταραχή στις διεθνείς αγορές, μετά το τέλος του έκτακτου προγράμματος για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας. ■

“Πρόκληση η έκδοση ψηφιακών νομισμάτων από τις κεντρικές τράπεζες

■ Πόσο κοντά είναι η έκδοση ψηφιακών νομισμάτων από τις κεντρικές τράπεζες;

Παράλληλα με την πορεία της ανθρωπότητας και την εξέλιξη της τεχνολογίας, νέες προκλήσεις εμφανίζονται και για τις κεντρικές τράπεζες. Οι δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής ενσωματώνονται στα μακροοικονομικά μοντέλα και λαμβάνονται υπόψη στη στρατηγική των κεντρικών τραπεζών, ενώ οι συνέπειες του ψηφιακού μετασχηματισμού φέρνουν στο προσκήνιο τη συζήτηση για την έκδοση και ψηφιακών νομισμάτων από αυτές. Στα διδάγματα του βιβλίου, για τη διαχρονική επιδίωξη της νομισματικής ειρήνης μέσα από τον θεσμικό ρόλο των κεντρικών τραπεζών, υιοθετούμε την άποψη της Αμερικανίδας οικονομολόγου Αν Οσμπορν Κρούγκερ ότι το ψηφιακό νόμισμα των κεντρικών τραπεζών δεν θα πρέπει να εφαρμοστεί προτού διασφαλιστεί ότι η κατανομή πιστώσεων και τα συστήματα πληρωμών, καθώς και πτυχές του νέου συστήματος που άπτονται της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, θα λειτουργούν τουλάχιστον τόσο ομαλά όσο λειτουργούν στο υπάρχον πλαίσιο. ■

Ο Κωνσταντίνος Γκράβας συνυπογράφει με τον Σπύρο Βλιάμο το βιβλίο «Κεντρικές τράπεζες».